

Ny fødevardatabase skaber mere forvirring end forklaring

SIDE 2

Hold tungen lige i munden, når du skal have slagtedyr aflivet på ejendommen

SIDE 3

Valg til sektorbestyrelsen for L&F Kvæg

SIDE 4

Få hjælp hvis du behandler mange kalve – for det kan løses

Diarré er hovedårsagen til et relativt højt antibiotikaforbrug til spædkalve. Heldigvis er det en udfordring, som det er muligt at løse.

Det går den forkerte vej med antibiotikaforbruget til kalve og ungdyr. Gennem de seneste ti år er forbruget steget med 39 pct. Og det harmonerer dårligt med både L&F Kvægs målsætning om at reducere forbruget med 10 pct. og det omgivende samfunds fokus på et ansvarligt antibiotikaforbrug som følge af sammenhængen mellem forbruget af antibiotika og forekomsten af antibiotikaresistente bakterier.

Dyrlæge Henrik Læssøe Martin, SEGES, står i spidsen for en ambitiøs indsats for at reducere forbruget af antibiotika til kalve, som i malkekvægsbesætninger primært skyldes diarré. I den forbindelse har han spurgt samtlige kvægbrugere om deres forbrug af og holdning til antibiotika i kalvestalden. Han hæfter sig ved, at der er en stor og konstruktiv interesse for emnet.

"Det er dejligt at se, at en fjerdedel af besætningerne aldrig har behov for at anvende antibiotika til kalvene for at undgå eller begrænse problemer med diarré. Knap halvdelen af besætningerne har ikke haft behov for behandling inden for de seneste 6 måneder. Men der er altså også 50 pct., der har behov for at behandle," fortæller han.

Hav mod til nye øjne på besætningen

Formand for L&F Kvæg Christian Lund er overbevist om, at danske mælkeproducenter gør, hvad de kan for at holde kalvene sunde og forebygge diarré. Han ved dog også, at selv om man knokler, kan

man få brug for inspiration fra andre for at få et specifikt område til at fungere optimalt.

"Jeg vil virkelig appellere til, at du henter hjælp udefra, hvis du har udfordringer hos kalvene. Det kan være fra en rådgiver, dyrlæge eller en dygtig kollega. Jeg ved godt, at det kræver mod, men jeg ved også af egen erfaring, at det lønner sig," fortæller Christian Lund.

” Hvis man ligefrem forventer diarré blandt kalvene, er der noget, der skal ændres.

Henrik Læssøe Martin, SEGES

På sin egen bedrift har han flyttet kalvene ud i hytter og kører dem nu i faste hold indtil inseminering. Og det har givet pote i form af mindre sygdom.

"Vi skal forebygge sygdom i stedet for at helbrede. For det første giver det stærkere køer med højere ydelse, og for det andet kan vi lige så godt indse, at myndighederne ser os over skulderen i forhold til forbruget af antibiotika, og det vil de blive ved med," lyder det fra formanden.

Fokus de første 2 uger

Henrik Læssøe Martin peger på to forhold, der bør få en til at stoppe op.

"Hvis man ligefrem forventer diarré blandt kalvene, når de er fem-syv dage gamle, eller har behov for at behandle de fleste kalve for diarré, bliver man nødt til at

tænke, at der skal laves noget om," påpeger han.

"Hvis det føles uoverskueligt at komme problemerne til livs, så tænk på, at udfordringen primært er at få kalven uskadt gennem de første par leveuger. Derfra er pasningen i reglen langt mere uproblematisk. Skru op for råmælksrutiner og hygiejne de første 14 dage. Det er der intet nyt i, men vi ved, det virker – og vi ved, at det kan lykkes," lyder dyrlægens budskab.

3 tiltag mod kalvediarré:

- Bedre råmælksrutiner
- Ekstrem høj hygiejne i kælvningsboks
- Ekstrem høj hygiejne de første 2 uger – boks – sutter – skåle – trug

Status på behandlinger

I en ny undersøgelse har 600 mælkeproducenter og medarbejdere besvaret spørgsmål om forbruget af antibiotika til kalve. Undersøgelsen viser:

- Godt 20 pct. af besætningerne har aktuelle udfordringer med diarré, hvor antibiotika er valgt som en del af løsningen
- Yderligere knap 30 pct. af besætningerne har indimellem tilsvarende problemer
- Godt 20 pct. af besætningerne oplever periodevis behov for at anvende antibiotika forebyggende for at undgå problemer med diarré.

Ny fødevardatabase skaber mere

En ny fødevardatabase fra tænketanken Concito peger på oksemørbrad som den værste klimasynder, men databasen møder skepsis fra flere sider.

152 kg. Så meget CO₂ udleder produktion, transport og forarbejdning af 1 kg oksemørbrad ifølge en ny fødevardatabase fra tænketanken Concito. Det er over 11 gange mere end tidligere beregninger, og ifølge Concito skyldes tallet ensartede, detaljerede og transparente beregninger af det gennemsnitlige klimaaftryk.

Ifølge sektordirektør Ida Storm, Landbrug & Fødevarer Kvæg, forvirrer databasen dog mere, end den gavner.

"Der er masser af måder at beregne en fødevarers klimaaftryk på, og derfor er Concitos database på ingen måde et facit. Samtidig er den baseret på internationale normtal, som ikke afspejler den klimaeffektive produktionsform, vi har i Danmark. Dermed forvirrer den i bedste fald forbrugerne mere, end den gavner," siger Ida Storm.

Klimaeffektiv produktionskæde

Det er også et problem, at fødevardatabasen ikke

tager højde for den produktionskæde, som oksekød indgår i.

"Det er ikke nogen nyhed, at oksekød som isoleret produkt har et større klimaaftryk end gris og kylling. Men oksekød er jo netop ikke et selvstændigt produkt, fordi det hænger sammen med mælkeproduktionen. Hele denne produktionskæde er særdeles klimaeffektiv, og vi bør med rette være stolte af vores klimaeffektive produktion," siger Ida Storm.

Kød og mælk en del af sund kost

Hun mener desuden, at det er for snævert kun at fokusere på klimaaftrykket i en fødevardatabase som Concitos.

"Den vigtigste egenskab ved det, vi spiser, er nu engang næringsværdien – en sund og varieret kost er vigtig for vores sundhed og velfærd. Og der kan både kød og mejeriprodukter noget helt særligt. Derfor er begge dele også en del af de almene

kostanbefalinger. Der kan være en diskussion af mængderne, men ikke at det skal være der," siger hun.

"Det er rigtigt fint med mere forbrugeroplysning, men det skal ske på et solidt grundlag, som afspejler den produktionsform, vi har i Danmark. Og her må jeg bare sige, at den nye fødevardatabase på det lange stræk er mere vildledning end vejledning," slutter Ida Storm.

Professor er skeptisk

Også professor og centerleder Jørgen E. Olesen fra Aarhus Universitet er skeptisk over for Concitos fødevardatabase.

"Fødevardatabasen er problematisk af især to grunde. For det første benytter den en anden metodik til at beregne klimaaftryk end EU og producenter som Arla Foods og Danish Crown, hvilket skaber forvirring hos forbrugerne."

"For det andet inddrager den fødevarens pris i

Hold tungen lige i munden, når du skal have slagtedyr aflivet på ejendommen

Der er kommet nye regler og gebyrer for at få slagtedyr synet og aflivet på bedriften. Du skal derfor holde tungen lige i munden, når du ønsker at få dyr slagtet på bedriften.

Du har forskellige muligheder for at få slagtet dine dyr på bedriften, og det er vigtigt at gøre dig klart hvilken type af slagtning, der er tale om. Det har betydning for, hvem du som landmand skal rekvirere til at foretage det obligatoriske dyrlægetilsyn før slagtning, og hvilken pris du skal betale for kontrollen.

På kvægbedrifter er der typisk tale om fire forskellige typer af slagtning:

1. Nødslagtning
2. Slagtning af vilde dyr
3. Gårdslagtning
4. Hjemmeslagtning til egen husholdning

Komplicerede EU-regler

De fire typer af slagtning bunder i implementeringen af komplicerede EU-regler, der bl.a. betyder, at det kun er dyrlæger ansat hos Fødevarestyrelsen, der må foretage kontrollen af dyr forud for nødslagtning og ved syning af vilde dyr.

I praksis har Fødevarestyrelsen indgået en aftale med de praktiserende dyrlæger om at stille dyrlæger til rådighed, som varetager opgaven på vegne af Fødevarestyrelsen. Derfor vil det

være en dyrlæge fra en dyrlægepraksis, der har indgået aftale med Fødevarestyrelsen, som vil lave kontrollen, når det drejer sig om nødslagtning og slagtning af vilde dyr.

Kontrollen ved gårdslagtninger vil blive gennemført af en embedsdyrlæge tilknyttet til det slagteri, som du har indgået aftale med.

SEGES Kvæg anbefaler, at du tager fat i din praktiserende dyrlæge og aftaler priser og vilkår for nødslagtninger og slagtning af vilde dyr. Dyrlægen har mulighed for at fakturere for både kørselstid og tid på bedriften, men det er forskelligt, hvordan de praktiserende dyrlæger i praksis vælger at foretage faktureringen.

L&F Kvæg presser sammen med andre organisationer fortsat på for, at der skal findes en praktisk og økonomisk realistisk model og vil løbende informere om nyt i sagen.

Læs mere og få overblik

På Landbrugsinfo.dk kan du se en oversigt over, hvordan de fire slagtninger defineres, hvem du skal rekvirere til dyrlægetilsyn og kontrollens pris. Søg på *Hold tungen lige i munden, når du skal have slagtedyr aflivet på kvægbedriften*.

Du kan også læse mere om reglerne for slagtning af dyr på bedriften på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.fvst.dk under "Slagtning hos landmanden".

Se desuden webinarret "Nye regler for nødslagtning" på www.seges.tv, hvor Fødevarestyrelsen gennemgår de nye regler og gebyrer.

/ Peter Raundal, pra@seges.dk, og Trine Vig, tv@lf.dk

forvirring end forklaring

beregningen af klimaaftrykket, så dyrere produkter får et højere klimaaftryk, og det hænger ikke sammen for mig. Hvorfor skulle en oksemørbrad have et større klimaaftryk end hakket oksekød, fordi mørbraden er dyrere? Det giver ingen mening,” siger Jørgen E. Olesen.

Fakta: Ny fødevardatabase

- Fødevardatabasen oplister klimaaftrykket for 500 af de mest almindelige fødevarer og drikkevarer
- Ifølge databasen er en oksemørbrad den værste klimasynder efterfulgt af oksetyndsteg med mørbrad og kalvekød
- Bag databasen står den grønne tænketank Concito
- Se databasen her: <https://denstoreklimadatabase.dk/>

/ Mikkel Krogh, mikk@seges.dk

Ifølge en ny fødevardatabase udleder 1 kg oksemørbrad 152 kg CO₂
Foto: COLORBOX

Digital udbytteregistrering – skal du med på vognen i år?

De fleste kvægbedrifter har et forbedringspotentiale i fremstillingspris på grovfoder på 200-500 kr. pr. ha. Et skub i retning af at indløse det kan fås med digital udbytte- og kvalitetsregistrering.

Antallet af mælkeproducenter, der foretager digital udbytte- og kvalitetsregistrering, vokser. I 2020 blev der samlet set foretaget 11.000 udbytteregistreringer på henholdsvis græs, majs og helsæd fordelt på 280 besætninger, og ifølge seniorkonsulent Peter Hvid Laursen fra SEGES vil antallet af bedrifter, der udbytteregistrerer, vokse betydeligt i den kommende grovfodersæson.

”Teknikken er virkelig ved at være på plads. Vi har udbytte- og kvalitetsdata på markniveau, der kan anvendes både i styring og optimering af grovfoderproduktionen og til at generere ny viden om sammenhænge mellem inputfaktorer som eksempelvis sorter, gødsning m.v. og den produktion, der er opnået i marken,” forklarer Peter Hvid Laursen.

Stort forbedringspotentiale

Op der er bestemt noget at komme efter. Merprisen ved maskinstationer for at anvende udstyret vurderes at ligge på 50-100 kr. pr. time.

”Sammenholder man det med den store variation, der er i bedrifternes fremstillingspriser på grovfoder, ligger der et forbedringspotentiale på 200-500 kr. pr. ha på de fleste bedrifter,” fortæller Peter Hvid Laursen.

Fraktilanalyser i Business Check for grovfoder i 2019 viser, at ca. 40 pct. har et forbedringspotentiale på over 500 kr./ha.

Sådan kommer du i gang

Men hvordan kommer man i gang? Der kan være mange spørgsmål og betænkeligheder, der gør, at man ikke tør kaste sig ud i digital udbytteregistrering. Derfor har SEGES lavet en udbyttemaalertest, der guider dig i, hvad du skal gøre – alt afhængigt af, om du vil udbyttemåle fra finsnit, brovægt eller fra frakørselsvogn.

”I udbyttemaalertesten kan du klikke dig frem til en oversigt, der viser, hvad der skal til, for at det kan fungere, og efterfølgende bruge data,” forklarer Peter Hvid Laursen.

Du finder siden på www.landbrugsinfo.dk/udbyttemaalertesten.

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

280 bedrifter fik foretaget digital udbytteregistrering i 2020. Det svarer til 10-12 pct. af de danske mælkeproducenter.
Foto: SEGES

Tjen penge ved at erstatte non-GM soja med raps eller hestebønner

Beregninger fra SEGES viser, at det betaler sig at erstatte non-GM soja med raps eller hestebønner. Størst er gevinsten ved raps, hvor fosforloftet dog på sigt kan udfordre. Hestebønner er primært interessant for bedrifter med stort areal pr. årsko.

Da non-GM fodring er blevet den nye standard, også i konventionelle besætninger, har SEGES regnet på hvilke danskproducerede proteinkilder, der giver den billigste løsning som erstatning for non-GM soja. Beregningerne er lavet på en modelbedrift, hvor der er regnet på, hvordan ændringerne i foderplanen har konsekvenser for markdriften og den samlede økonomi.

Beregninger for fire forskellige foderplaner

Modelbedriften råder over 250 årskøer og 305 ha harmoniareal JB 1-4 med vanding, og der fodres med en basisfoderblanding med 2,2 kg TS non-GM soja. For at sammenligne med basisfoderblandingen er der opstillet tre mulige alternativer til fodringen med non-GM soja, hvor soja er erstattet med henholdsvis rapsskrå, tørrede hestebønner og crimpede hestebønner. For hvert af de fire scenarier er der lavet en modelberegning i FMS – Foderplanlægning Kvæg konventionel.

Størst økonomisk gevinst med raps

Med prognosepriser for 2021 kan gevinsten totalt set ligge på 841 pr. årsko for en blanding med rapskager/skrå som erstatning for soja. Gevinsten er 627 kr. og 533 kr. pr. årsko for en blanding med henholdsvis tørrede eller crimpede hestebønner

og 540 kr. pr. årsko for en blanding med raps og 1 kg TS non-GM soja.

Hestebønner bruger areal – rapsen rammer fosforloftet

Hestebønnerne lægger beslag på et væsentligt areal og er som hjemmeavlet fodermiddel primært interessant i store mængder på bedrifter med mere end 1,2 ha i omdrift pr. årsko.

De fire scenarier har vidt forskelligt fosforindhold, og hvis der skulle tages højde for det faktiske fosforindhold, vil det kun være basisfoderplanen, der kan holde sig under fosforloftet på 30 kg/ha, når der stadig anvendes 10 kg fosfor/ha som startgødning til majs.

I beregningen er der taget udgangspunkt i beregningen af næringsstofbalancen i FMS.

Hvis der skal tages højde for det beregnede fosforindhold ved den enkelte ration, øges arealkravet for scenarierne med hestebønner og rapsskrå med 25 ha, mens arealkravet for løsningen med ren raps stiger med 66 ha. Arealkravet for løsningen med en kombination af soja og raps stiger med 30 ha.

Regn på den enkelte bedrift

Den bedste løsning på den enkelte bedrift

afhænger af, om der er gode vilkår for at dyrke hestebønnerne, og om der er tilstrækkeligt areal til at holde sig inden for fosforloftet på længere sigt. Det anbefales derfor at lave beregninger på forholdene for den enkelte bedrift, inden der tages beslutninger om ændringer i foderplanen.

Læs mere om beregningerne på Landbrugsinfo.dk i artiklen *Mulig gevinst ved at erstatte soja med raps eller hestebønner*.

/ Henrik Martinussen, hnm@seges.dk

Hestebønnerne lægger beslag på et væsentligt areal og er som hjemmeavlet fodermiddel primært interessant på bedrifter, der har mere end 1,2 ha i omdrift pr. årsko. Foto: SEGES

Gratis undersøgelse af abortmateriale

Oplever I uforklarlige kastninger i besætningen? Så vær opmærksom på, at Fødevarestyrelsen tilbyder gratis undersøgelser af abortmateriale fra kvæg.

Tag fat i din dyrlæge, som kan hjælpe med korrekt indsendelse af materiale. Sidste år blev der indsendt materiale fra 35 aborter, og Fødevarestyrelsen ser gerne flere indsendelser i 2021. Resultatet fra undersøgelserne bruges

samlet til at forbedre abortdiagnostikken og til at dokumentere, at dansk kvægbrug er fri for sygdommen brucellose (smitsom kastning).

/ Kirsten Marstal, kfm@seges.dk

Valg til sektorbestyrelsen for L&F Kvæg – her er kandidaterne

Her er kandidaterne, som du kan stemme på ved valget til L&F Kvægs sektorbestyrelse 1. marts. Husk at tilmelde dig valget for at kunne stemme.

På årsmødet 1. marts afvikles valg til sektorbestyrelsen for L&F Kvæg. Der er 8 kandidater, som stiller op til valget. Kandidaterne er (i alfabetisk rækkefølge):

- Anders Nørgaard
- Christian Lund
- Claus Nissen
- Jacob Spangsborg
- Mette Kærgaard Iversen
- Per Lynge Laursen
- Peter Søgård Mortensen
- Yke W. Kloppenburg-Oosterwoud

Læs mere om de enkelte kandidater, og hvorfor de stiller op, på årsmødet hjemmeside kvaegkongres.dk

Det er kun medlemmer af landboforeningerne, der har tilmeldt sig valget, som kan stemme. Har du tilmeldt dig valget, får du en SMS og en e-mail med link til afstemningen. Du kan først afgive din stemme, når dirigenten på årsmødet åbner for afstemningen.

Har du spørgsmål vedrørende valget, så kontakt sekretariatschef Lisbeth Gøtzsche, 3339 4612 eller lg@lf.dk

/ Lisbeth Gøtzsche, lg@lf.dk

Gå ikke glip af L&F Kvægs årsmøde

– husk at tilmelde dig

Du kan stadig nå at tilmelde dig årsmødet for L&F Kvæg, som finder sted 1. marts kl. 9.30-12.00.

Til årsmødet kan du høre sektordirektør Ida Storm og formand Christian Lunds beretning, hvor de bl.a. sætter fokus på klima, økonomi og digitalisering. Du kan deltage i debatten både via chat og sms.

Det er gratis at deltage. Tilmeld dig på kvaegkongres.dk

/ Christine Ilsoe, chil@seges.dk